

KUTSESTANDARD

Konsulent, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Konsulent, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Aiandus	Aianduse konsulent, tase 5
Aianduslikud põllumajandustehnoloogiad	Aianduslike põllumajandustehnoloogiate konsulent, tase 5
Loomakasvatuslikud põllumajandustehnoloogiad	Loomakasvatuslike põllumajandustehnoloogiate konsulent, tase 5
Taimekasvatuslikud põllumajandustehnoloogiad	Taimekasvatuslike põllumajandustehnoloogiate konsulent, tase 5
Hobusekasvatus	Hobusekasvatuse konsulent, tase 5
Kitsekasvatus	Kitsekasvatuse konsulent, tase 5
Lambakasvatus	Lambakasvatuse konsulent, tase 5
Linnukasvatus	Linnukasvatuse konsulent, tase 5
Mittetraditsiooniline loomakasvatus	Mittetraditsioonilise loomakasvatuse konsulent, tase 5
Seakasvatus	Seakasvatuse konsulent, tase 5
Veisekasvatus	Veisekasvatuse konsulent, tase 5
Taimekasvatus	Taimekasvatuse konsulent, tase 5
Põllumajanduslikud ehitised	Põllumajanduslike ehitiste konsulent, tase 5
Kalandus	Kalanduse konsulent, tase 5
Keskkonnakaitse ja loodushoid	Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent, tase 5
Kogukonna areng	Kogukonna arengu konsulent, tase 5
Maamajandus	Maamajanduse konsulent, tase 5
Maaparandus	Maaparanduse konsulent, tase 5
Mesindus	Mesinduse konsulent, tase 5
Metsandus	Metsanduse konsulent, tase 5
Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemine	Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemise konsulent, tase 5
Jookide väiketöötlemine	Jookide väiketöötlemise konsulent, tase 5
Kalatoodete väiketöötlemine	Kalatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5
Lihatoodete väiketöötlemine	Lihatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5
Pagaritoodete väiketöötlemine	Pagaritoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5
Piimatoodete väiketöötlemine	Piimatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Konsulendi töö on anda kliendile põllu-, metsa- ja muud maamajanduse alast nõu. Lähtuvalt oma spetsialiseerumise valdkonnast edastab konsulent kliendile korrastatud teabe ja juhendab klienti, arvestades tema vajadusi, soove, võimalusi ning piiranguid. Konsulent järgib konsulentide kutse-eetikat (vt lisa 1). Konsulent on kursis nõuandesüsteemi, majanduskeskkonna suundumuste ning nende mõjuga Eesti maamajandusele. Konsulent, tase 5 nõustab kliente individuaalselt ning planeerib ja korraldab enda nõuandetööd.

A.2 Tööosad

A.2.1 Kliendisuhete kujundamine

1. Kliendisuhete loomine ja hoidmine.
2. Klientide informeerimine.
3. Kliendi soovide, vajaduste, võimaluste ja piirangute selgitamine.

A.2.2 Andmete ja teabe kogumine ning analüüsimine

1. Andmete kogumine ning korrastamine.
2. Andmete analüüsimine.
3. Võimalike lahenduste kirjeldamine.

A.2.3 Kliendi nõustamine ja juhendamine

1. Võimalike lahenduste tutvustamine ja põhjendamine.
2. Kliendi juhendamine valitud lahenduse elluviimisel.
3. Tagasiside kogumine ja analüüsimine.

A.2.4 Koostöö korraldamine

1. Ühistegevuse toetamine.
2. Võrgustike töös osalemine.
3. Konsulentide koostöö.

A.2.5 Konsulendi enda tegevuse kavandamine, kvaliteedi hindamine ja kutsealase võimekuse arendamine

1. Nõuandetöö tulemuslikkuse ja kvaliteedi hindamine.
2. Konsulendi kutsealane arendamine.
3. Nõuandetoodete ja töövahendite väljatöötamine.

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

A.2.6 Aianduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.7 Aianduslike, loomakasvatuslike või taimekasvatuslike põllumajandustehnoloogiate valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.8 Hobuse-, kitse-, lamba-, linnu-, mittetraditsiooniliste loomade või lindude, sea- või veisekasvatuse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.9 Taimikasvatuse (teravilja-, kaunvilja-, kartuli-, sööda- või õlikultuuride kasvatus, rohumaaviljelus) valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.10 Põllumajanduslike (taimekasvatuslike, loomakasvatuslike ja aianduslike) ehitiste valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.11 Kalanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

1. Strateegilise äriplaani koostamise nõustamine.

A.2.12 Keskkonnakaitse ja loodushoiu valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.13 Kogukonna arengu valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

A.2.14 Maamajanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

<p>1. Ettevõtte analüüsimine. 2. Finantsnäitajate analüüsimine.</p> <p>A.2.15 Maaparanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös A.2.16 Mesinduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös A.2.17 Metsanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös</p> <p>A.2.18 Toiduainete (aia-, põllu- ja metsasaaduste ning jookide, kala-, liha-, pagari- või piimatoodete) väiketöötlemise valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös</p> <p>1. Tehnoloogiliste arvutuste ja skeemide koostamine. 2. Kliendi nõustamine ja juhendamine kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel.</p> <p>A.2.19 Vesiviljeluse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös</p> <p>1. Strateegilise äriplaani koostamise nõustamine.</p>
<p>A.3 Töö keskkond ja eripära</p> <p>Konsulendi töö on enamasti hooajaline, mitmekesine ja rohkele suhtlemisele ning inimsuhetele tuginev.</p>
<p>A.4 Töövahendid</p> <p>Konsulendi enamlevinud töövahenditeks on erialane kirjandus ja andmekogud, infotehnoloogiline riist- ja tarkvara ning spetsialiseerumise valdkonnaga seotud seadmed.</p>
<p>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</p> <p>Konsulendina töötamine eeldab eetilist, usaldusväärset, suhtlemisvalmidust, analüüsi- ja üldistusvõimet, pingetaluvust, iseseisvust, majandusalaste teadmiste rakendamise oskust ja inimesi väärtustavat hoiakut. Vajalikud on avatus uutele ideedele, vastutus-, kohanemis- ja koostöövõime ning täpsus ja kohusetunne.</p>
<p>A.6 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>5. taseme konsulentidel on tavapäraselt erialane kõrg- või kutseharidus või on läbitud kutsealane õpe, mis võib toimuda täienduskoolitustel. Oluline osa ettevalmistusest on spetsialiseerumise valdkonnas töötades omandatud kogemus.</p>
<p>A.7 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Konsulent, nõustaja.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

<p>B.1 Kutse struktuur</p> <p>See kutse moodustub kohustuslikest, läbivast ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1-B.2.5, läbiva kompetentsi B.2.20 ja spetsialiseerumisega seotud kompetentside tõendamise vastavalt:</p> <p>Aianduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.6 Aianduslike põllumajandustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7 Loomakasvatustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7 Taimekasvatustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7 Hobusekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Kitsekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Lambakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Linnukasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Mittetraditsioonilise loomakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Seakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Veisekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8 Taimekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.9 Põllumajanduslike ehitiste konsulent, tase 5 - kompetents B.2.10 Kalanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.11</p>

Keskonnakaitse ja loodushoiu konsulent, tase 5 - kompetents B.2.12
 Kogukonna arengu konsulent, tase 5 - kompetents B.2.13
 Maamajanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.14
 Maaparanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.15
 Mesinduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.16
 Metsanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.17
 Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Jookide väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Kalatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Lihatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Pagaritoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Piimatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
 Vesiviljeluse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.19

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Kliendisuhete kujundamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. loob kliendikontakti, lähtudes kliendi eripärast, vajadustest ja eesmärgist; koostab ja viib ellu tegevuskava sihtrühma ja klientidega suhtlemiseks; 2. informeerib kliente regulaarselt, küsib tagasisidet; koostab oma nõuandeteenuse reklaamtutvustusi; tutvustab erinevaid nõuandeteenuseid; 3. selgitab välja kliendi soovid, vajadused, võimalused ja piirangud, arvestades kliendi ressursse, asukohta, tegevuse seisu ja kliendi valmisolekut muudatusteks; sõlmib kliendiga vajalikud kokkulepped.	
B.2.2 Andmete ja teabe kogumine ning analüüsimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. valib kogutavad andmed ja kogumiseks sobivad meetodid, lähtudes eesmärgist; kogub ja süstematiseerib andmed; 2. analüüsib andmeid, kasutades sobivat analüüsimeetodit ning arvestab seonduvate valdkondade nõudeid, seoseid, piiranguid ja riske; 3. kirjeldab võimalikke lahendusi kliendi eesmärgi saavutamiseks, koostab vajalikud kalkulatsioonid ja analüüsib teostatavust.	
B.2.3 Kliendi nõustamine ja juhendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. tutvustab ja põhjendab lähtuvalt spetsialiseerumise valdkonnast erinevaid lahendusi, valides selleks sobiva meetodi; nõustab klienti otsuse tegemisel; koostab kirjaliku nõuande; 2. kavandab koostöös kliendiga tegevused valitud lahenduse elluviimiseks; nõustab ja juhendab tegevuste elluviimist; 3. kogub ja analüüsib tagasisidet; soovib kliendile jätkutegevusi, teisi konsulente või nõustajaid, lähtudes kliendi vajadustest.	
B.2.4 Koostöö korraldamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. tutvustab ühistegevuse võimalusi ja põhimõtteid, tuginedes praktilistele kogemustele Eestis ning sidudes neid kliendi tegevusvaldkonnaga; 2. osaleb kutsealastes võrgustikes ja meeskonnatöös, arvestades püstitatud eesmäärke ning järgides arutelu töökorraldust; 3. soovib kliendile vajaliku konsulendi või spetsialisti, lähtudes kliendi soovidest ja vajadustest.	
B.2.5 Konsulendi enda tegevuse kavandamine, kvaliteedi hindamine ja kutsealase võimekuse arendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad:	

1. kogub tagasisidet nõuandetöö ja selle tulemuslikkuse kohta; analüüsib seatud eesmärkide saavutamist ja nõuandetöö kvaliteeti;
2. kavandab, jälgib ja hindab enda arengut, arvestades seatud eesmäärke ja kogutud tagasisidet, hoiab ennast kursis teadustöö tulemuste ja erinevate teabeallikatega; osaleb kompetentside arendamise ja hoidmisega seotud koolitustel;
3. töötab välja töövahendeid ja nõuandetooteid oma nõuandetöö korraldamiseks, lähtudes klientide vajadustest ja tüüpolukordadest.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumisega seotud kompetentsid tõendatakse vastavalt:

- Aianduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.6
- Aianduslike põllumajandustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7
- Loomakasvatustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7
- Taimakasvatustehnoloogiate konsulent, tase 5 - kompetents B.2.7
- Hobusekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Kitsekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Lambakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Linnukasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Mittetraditsioonilise loomakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Seakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Veisekasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.8
- Taimakasvatuse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.9
- Põllumajanduslike ehitiste konsulent, tase 5 - kompetents B.2.10
- Kalanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.11
- Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent, tase 5 - kompetents B.2.12
- Kogukonna arengu konsulent, tase 5 - kompetents B.2.13
- Maamajanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.14
- Maaparanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.15
- Mesinduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.16
- Metsanduse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.17
- Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Jookide väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Kalatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Lihatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Pagaritoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Piimatoodete väiketöötlemise konsulent, tase 5 - kompetents B.2.18
- Vesiviljeluse konsulent, tase 5 - kompetents B.2.19

Aiandus	
B.2.6 Aianduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös	EKR tase 5
<p>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised aiandusest (lille-, köögivilja-, puuvilja- ja marjakasvatamine, avamaal ja katmikalal, puukoolimajandus):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. külvikordade ja maakasvatuse planeerimine, põlluraamatu täitmine; 2. mullateadus ja agrokeemia alused; mullaproovide võtmise meetodika; aianduslikud substraadid ja nende kvaliteedi hindamine; 3. aiakultuuride kahjustajad (haigused, kahjurid, umbrohud) ja nende tõrje; 4. väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine ning kasutamise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis); 5. aiandusliku tootmise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis); 6. aiakultuuride kasvunõuded ja õige kasvatustehnoloogia valik vastavalt kultuurile, kasvutingimustele ning majanduslikule otstarbele; 7. aiakultuuride kasvatamisel vajalikud üldlevinud ehitised, masinad, seadmed ja tehnoloogiad, sh taimekaitsevahendid; katmikalatootmises vajalikud seadmed ja tehnoloogiad; 8. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); 	

9. aiasaaduste ja aiakultuuride kvaliteedi hindamine (sh puu- ja köögivilja turustusstandardid), esmane töötlemine ja säilitamine;
10. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
11. mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku aianduse eeskirjad;
12. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed sh mahepõllumajandusliku ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest, ökoote määrgistamise nõuded; nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
13. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) ettevõtlusvormid, ja toetusmeetmed;
14. turud, turundamine ja turustamine.

Aianduslikud põllumajandustehnoloogiad

B.2.7 Aianduslike, loomakasvatustlike või taimekasvatustlike põllumajandustehnoloogiate valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised põllumajandustehnoloogiatest (autod, traktorid, põllutööriistad ja liikurmasinad, paiksed masinad ja seadmed, tõste- ja edastusmasinad) vastavalt spetsialiseerumisele:

1. loomade ja/või lindude (sh mesilaste) pidamise alused või aianduse alused või taimekasvatuse alused;
2. toodangu esmatöötlemise ja säilitamise alused;
3. valdkondlikud tehnoloogiad ning masinate ja seadmete tüübid; üksiku seadme sisendid ja väljundid ning nende seostamine tehnoloogia kui tervikuga;
4. masinate ja seadmete kasutamise võtted; seadmete ettevalmistus tööks, nende toimimise kontrolli põhimõtted (sh reguleerimine); seadme tehniline kontroll, hooldus ja konserveerimine;
5. põllumajandusehituse alused;
6. infotehnoloogia rakendused põllumajandustehnoloogiate valdkonnas;
7. maaparanduse põhimõtted ja maaparandussüsteemide tööpõhimõtted;
8. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed;
9. saaduste ja toodangu töötlemise alused, seadmete tüübid ja tehnoloogiad;
10. soojusenergiatehnika (sh ahjud, katlad, kuivatid) alused;
11. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); ohutusnõuded seadme kasutamisel, puhastamisel, hooldamisel ning hoiustamisel;
12. masinate ja seadmete käsitlemisest tulenev töötõrvisoovid ja ergonoomika;
13. keskkonnakaitsenõuded aiandus-, taime- ja loomakasvatuse seadmetele, puhastusseadmetele jne, looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad;
14. majandusarvestus, seadmete tasuvusarvestus ja võrdlus, amortisatsiooni arvestamise põhimõtted;
15. turu tundmine (tarnijad).

Kompetentsi "Aianduslike, loomakasvatustlike või taimekasvatustlike põllumajandustehnoloogiate valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös" tõendamise on vajalik järgmistel spetsialiseerumistel:

Aianduslikud põllumajandustehnoloogiad
 Loomakasvatustlikud põllumajandustehnoloogiad
 Taimekasvatustlikud põllumajandustehnoloogiad

Loomakasvatustlikud põllumajandustehnoloogiad

B.2.7 Aianduslike, loomakasvatustlike või taimekasvatustlike põllumajandustehnoloogiate valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised põllumajandustehnoloogiatest (autod, traktorid, põllutööriistad ja liikurmasinad, paiksed masinad ja seadmed, tõste- ja edastusmasinad) vastavalt spetsialiseerumisele:

1. loomade ja/või lindude (sh mesilaste) pidamise alused või aianduse alused või taimekasvatuse alused;
2. toodangu esmatöötlemise ja säilitamise alused;

3. valdkondlikud tehnoloogiad ning masinate ja seadmete tüübid; üksiku seadme sisendid ja väljundid ning nende seostamine tehnoloogia kui tervikuga;
4. masinate ja seadmete kasutamise võtted; seadmete ettevalmistus tööks, nende toimimise kontrolli põhimõtted (sh reguleerimine); seadme tehniline kontroll, hooldus ja konserveerimine;
5. põllumajandusehituse alused;
6. infotehnoloogia rakendused põllumajandustehnoloogiate valdkonnas;
7. maaparanduse põhimõtted ja maaparandussüsteemide tööpõhimõtted;
8. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed;
9. saaduste ja toodangu töötlemise alused, seadmete tüübid ja tehnoloogiad;
10. soojusenergiatehnika (sh ahjud, katlad, kuivatid) alused;
11. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); ohutusnõuded seadme kasutamisel, puhastamisel, hooldamisel ning hoiustamisel;
12. masinate ja seadmete käsitlemisest tulenev töötervishoid ja ergonoomika;
13. keskkonnakaitsenõuded aiandus-, taime- ja loomakasvatuse seadmetele, puhastusseadmetele jne, looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad;
14. majandusarvestus, seadmete tasuvusarvestus ja võrdlus, amortisatsiooni arvestamise põhimõtted;
15. turu tundmine (tarnijad).

Kompetentsi "Aianduslike, loomakasvatuse või taimekasvatuse põllumajandustehnoloogiate valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös" tõendamise on vajalik järgmistel spetsialiseerumistel:
 Aianduslikud põllumajandustehnoloogiad
 Loomakasvatuse põllumajandustehnoloogiad
 Taimekasvatuse põllumajandustehnoloogiad

Hobusekasvatuse

B.2.10 Hobuse-, kitse-, lamba-, linnu-, mittetraditsiooniliste loomade või lindude, sea- või veisekasvatuse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

- Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised loomakasvatusest, vastavalt looma- ja/või linnuliigile:
1. loomade ja lindude sigimise ja tõuaretuse alused (sh põllumajandusloomade hindamine);
  2. loomade ja/või lindude pidamise nõuded, sh loomakasvatusehitistele esitatavad nõuded, loomade transpordi nõuded;
  3. loomade ja/või lindude söötmine; söötmissuunade ja söödaratsioonide koostamine ning kasutamine;
  4. loomakasvatuse arvestuse pidamine ja loomade märgistamine;
  5. loomakasvatuse vajalikud ehitised, seadmed, masinad ja tehnoloogiad;
  6. loomakasvatuse planeerimise ja maakasvatuse planeerimise, sh karjatamise, põhimõtted nii tava- kui mahetootmises;
  7. loomakasvatuse saaduste kvaliteedinõuded ning esmatöötlemise alused;
  8. söödatootmise põhimõtted, sh mahetootmises;
  9. söödaproovide võtmine ja keemilised analüüsimeetodid, söötade kvaliteedi analüüsitulemuste hindamine;
  10. loomatervishoid ja loomakaitse;
  11. veterinaaria ja hügieeni alused (sh poegimine ja enamlevinud haiguste esmane määramine väliste tunnuste järgi jm);
  12. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
  13. mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku loomakasvatuse eeskirjad;
  14. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh mahepõllumajandust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamises, ökotootmise märgistamise nõuded; nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
  15. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;
  16. turud, turundamine ja turustamine;
  17. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus).

Kompetentsi B.2.8 tõendamise on vajalik järgmistel spetsialiseerumistel:

Hobusekasvatus
 Kitsekasvatus
 Lambakasvatus
 Linnukasvatus
 Mittetraditsiooniline loomakasvatus
 Seakasvatus
 Veisekasvatus

Taimakasvatus

B.2.17 Taimekasvatuse (teravilja-, kaunvilja-, kartuli-, sööda- või õlikultuuride kasvatus, rohumaaviljelus) valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised taimekasvatusest:

1. külvikorrad ja maakasutus;
2. loomade ja lindude söötmise alused;
3. mulla- ja söödaproovide võtmise meetodid, analüüsitulemuste hindamine;
4. mullateadus ja agrokeemia alused, sh mullaviljakuse tagamise mahetootmises;
5. põllu- ja rohumaakultuurid, nende kasvatamine, kasvunõuded ja agrotehnika;
6. põllu- ja rohumaakultuuride seemnekasvatuse põhimõtted (sh tehnoloogiad ja nõuded), seemnete sorteerimise, pakendamise ja hoiustamise põhimõtted ning nõuded;
7. taimekaitse, sh nõuded; taimekahjustajad (umbrohud, haigused ja kahjurid), ennetus ja tõrje, taimekaitsevahendid, integreeritud taimekaitse põhimõtted;
8. taimekasvatussaaduste (sh loomasöötade) kvaliteedi hindamine;
9. taimekasvatustoodangu hoiustamise ja esmatöötlemine;
10. väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine, sh keskkonnohutus;
11. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
12. taimekasvatuse vajalike üldlevinud ehitiste liigid, masinate ja seadmete tüübid ja tehnoloogiad, sh taimekaitsevahendid;
13. mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku taimekasvatuse eeskirjad;
14. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
15. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: taimekasvatusega kaasnevad nõuded, sh mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku taimekasvatuse eeskirjad;
16. nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
17. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;
18. turud, turundamine ja turustamine.

Põllumajanduslikud ehitised

B.2.18 Põllumajanduslike (taimikasvatuse, loomakasvatuse ja aianduslike) ehitiste valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised põllumajanduslikest ehitistest:

1. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh põllumajandusehitistele (hooned ja rajatised) esitatavad nõuded ja ehitiste kavandamine (sh katlamajad, ventilatsioonisüsteemid, bioenergia koostootmisjaamad – meskipada, seenekasvatuse rajatised jm);
2. loomade ja/või lindude pidamise alused, sh nende mahepõllumajanduslikult pidamise nõuded ning üldlevinud tehnoloogiad;
3. taime- ja loomakasvatusest tulenevad nõuded ehitistele;
4. taime- ja loomakasvatussaaduste töötlemise tehnoloogiast tulenevad nõuded ehitistele;
5. keskkonnakaitse nõuded taime- ja loomakasvatuse ehitistele, puhastusseadmetele jne;
6. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
7. ehitusmaterjalid ja -konstruktsioonide (teras-, puit-, raudbetoon jne);
8. ehituskonstruktsioonide planeerimine (staatika, tugevus- ja püsivusarvutused);

9. olulisemad nõuded ehitusgeodeesia ja -geoloogia valdkonnast;
10. ehitiste tehnilise seisukorra hindamine;
11. ehitusprotsessi etapid, skeem, kavandamise, juhtimise ja järelevalve põhimõtted;
12. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
13. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed.

Kalandus

B.2.19 Kalanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetoos

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Nõustab strateegilise äriplaani koostamist, lähtudes kliendi vajadustest ja turu nõudlusest.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised kalamajandusest:

1. veeökosüsteemide liigid ja nende funktsioneerimise alused;
2. kalavarude jätkusuutlik majandamine, kohuseteadliku kalapüügi korraldamine ja reguleerimine;
3. kalapüügi mõju keskkonnale ja probleemide ennetamise või lahendamise võimalused;
4. meresõidu korralduse ja navigatsiooni alused;
5. ihtüoloogia alused;
6. püüniste liigid ja nende kasutamise (sh arvestades püügikohta ja kalaliiki) ning hooldamise põhimõtted;
7. kalapüügi tehniliste vahendite kasutamise ja hooldamise põhimõtted;
8. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ning olukorrapõhised seosed, sh kalapüüki ja toidu käitlemist reguleerivad õigusaktid;
9. kala esmakäitlemise korraldamise põhimõtted ning nõuded kalalaevadel ja -sadamates, kalade müügiks ja ladustamiseks ettevalmistamise põhimõtted;
10. kalandusettevõtte töö eripärad, ettevõtte töö planeerimine (sh eelarve, ressursivajadus, majandusarvestus), ettevõtlusvormid ja toetusvõimalused.

Keskkonnakaitse ja loodushoid

B.2.20 Keskkonnakaitse ja loodushoiu valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetoos

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised keskkonnakaitsest ja loodushoiust:

1. loodus- ja keskkonnakaitse põhimõtted, sh haruldaste liikide, koosluste ja tähelepanuväärsete (miljööväärtuslike) alade ning üksikobjektide kaitse; looduskaitsebioloogia ja -ökoloogia põhialused;
2. keskkonna- ja looduskaitse korralduse nõuded, sh kaitsealade võrgustik;
3. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: keskkonnaõigus, sh loodus- ja linnudirektiiv, keskkonnamõtjude hindamine, saastemaksud jne;
4. taime- ja loomakasvatuse alused, sh mahepõllumajandusliku tootmise nõuded;
5. bioloogiline mitmekesisus ja seda soodustavad võtted;
6. liigikaitse põhimõtted ja korraldus, elupaigad, kaitsealused liigid, võõrliigid, seos põllumajandustootmisega;
7. poollooduslikud kooslused, nende väärtused, nende hooldamise ja taastamise põhimõtted, meetodid ja nõuded;
8. veekaitse nõuded: sõnniku, silo, väetiste, taimekaitsevahendite ja naftasaaduste käitlemise nõuded; nitraaditundlik ala: piirid, kaitse ja kaitsevajadus, nõuded tootmisprotsessile;
9. jäätmekäitluse nõuded: põllumajandusplasti, reoveesete, loomsete jäätmete käitlemise nõuded;
10. välisõhukaitse nõuded: saastatuse piirnormid, ebaseeldiva või ärritava toimega lõhna normid;
11. CO2 emissiooni arvutamine;
12. kliimamuutuste mõju Eesti keskkonningimustele ja põllumajandustootmisele, negatiivse mõju kahandamise võimalused; agrometeoroloogiliste vaatluste korraldus;
13. keskkonnasäästlik majandamine, ökoloogilised tehnoloogiad;
14. erinevate tootmisviiside (intensiivne, integreeritud, mahe) mõju keskkonnale, sh mõju kliimamuutustele;
15. nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
16. majandusarvestuse põhimõtted (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed.

Kogukonna areng	
B.2.21 Kogukonna arengu valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös	EKR tase 5
<p>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised kogukonnast:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaasamise põhimõtted ja tegevused; 2. organisatsiooni juhtimine, juhi rollid; 3. kogukonna arenguprotsessi toetamise põhimõtted; 4. kogukonna liikmete ja meeskonna nõustamise põhimõtted; 5. kogukonna koostöö vormid, ühistegevuse põhimõtted; võrgustikutöö põhimõtted 6. koostöö korraldamise põhimõtted ning töö liikmetega; 7. kodanikuühiskonna toimimise põhimõtted, kodanikualgatuse ja vabatahtliku tegevus, kodanikuühiskonda käsitlevate õigusaktide nõuded; 8. ühiskonnasektorite (avalik sektor, erasektor, kodanikuühiskond) erisused ja toimimise põhimõtted; 9. erinevate sektorite koostöö vormid, partnerlus, Leader-põhimõtted; 10. arengukava ja strateegia koostamise alused; 11. projektijuhtimise alused; 12. kodanikuühenduste majandustegevuse korraldamise põhimõtted ja majandusarvestuse alused; 13. töö vabatahtlikega, vabatahtlike kaasamine organisatsiooni tegevusse; 14. külavanemate tegevust reguleerivad õigusaktid. 	

Maamajandus	
B.2.22 Maamajanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analüüsib ettevõtte tootmissuundi, plaanide teostatavust, ressursivajadust, riske ja nende maandamise võimalusi; 2. analüüsib finantsnäitajaid ja annab selle põhjal hinnanguid, soovitusi, selgitusi. <p>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised maamajandusest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. majandust reguleerivate õigusaktidega sätestatud nõuded; 2. esmatootmine ja -töötlemine põllu-, metsa- ja kalamajanduses; 3. ettevõtluskeskkond ja seda mõjutavad tegurid, erinevate tegevusvaldkondade majanduskeskkond, sh sotsiaalne ettevõtlus, majandusvaldkonna keskmised näitajad, põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi (FADN) andmestik, regulatsioonid ja tegevusload, sh nõuetele vastavuse nõuded põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded); 4. maamajanduse (sh põllumajanduse) üldised arengusuunad ja võimalused, maamajanduse mitmekesistamise võimalused; 5. strateegilised dokumendid (näiteks Eesti maaelu arengukava); ettevõtte arengukava koostamise põhimõtted; 6. ettevõtluse vormid ja majandustegevuse korraldamine, ettevõtlusega alustamine, ettevõtte üleandmine ja lõpetamine; 7. raamatupidamise korralduse üldpõhimõtted; 8. finantsanalüüsi põhimõtted, bilanss ja kasumiaruanne, põhilised suhtarvud, finantsaruanded, majandusaasta aruanne; tulude ja kulude arvestus, kattetulu, finantsjuhtimise põhimõtted, sh eelarvestamine; 9. strateegilise juhtimise alused: lühi- ja pikaajaline planeerimine; 10. ressursside analüüsi ja ressursivajaduse hindamise põhimõtted, investeeringute tasuvus, riskianalüüs ja riskide hindamine, rahastamise võimalused; ettevõtte vara liigid, sh bioloogilise vara arvestuspõhimõtted; 11. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine; 12. turunduse põhimõtted: toode, hind, turg ja reklaam. 	

Maaparandus	
B.2.23 Maaparanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös	EKR tase 5
<p>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised maaparandusest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. maaparandussüsteemi ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks vajalikud menetlemisprotsessid; 2. kutsealaga seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: maaparandustegevusi mõjutavad keskkonnaalased ja teised seadusandlikud piirangud; 	

3. maaparandussüsteemide rajamiseks koostatud dokumentatsioon (uuringutoimik, projekt, maaparandussüsteemi ehitamise tehnilised dokumendid) ja nende koostamise nõuded;
4. maaparandussüsteemi ehitamise tehniliste tingimused; tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
5. omanikujäreelvalve roll ja tegutsemisprotsessid;
6. maaparanduse hoiutööde (uuendamine ja hooldus) vajadus, nõuded ja tehnoloogiad;
7. maaparandussüsteemi keskkonnarajatiste vajadused ja nõuded; looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise põhimõtted;
8. muldade lupjamise vajadus, nõuded ja tehnoloogiad;
9. maaparandusühistute asutamise ja tegevuse põhimõtted;
10. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) sh toetusmeetmed.

Mesindus

B.2.24 Mesinduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised mesindusest:

1. meemesilase ja mesilaspere bioloogia;
2. mesilaspere hooldamise alused, mahemesinduses lubatud lisaöödad;
1. mesilasemade kasvatuse ja mesilaste tõuaretuse alused;
3. mesilasperede paljundamine;
4. mesindusinventar, seadmed ja tehnoloogiad, ehitistele esitatavad nõuded, sh lubatud tarumaterjalid ja desinfektsioonivahendid;
5. tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
6. mesila organiseerimine ja tootmise planeerimine;
7. mesindussaadused, nende tootmine ja tehnoloogiad;
8. mesindussaaduste kvaliteet, käitlemine, hoiustamine ja säilitamine;
9. põllumajanduskultuuride tolmeldamine mesilaste abil, korjema, korjetaimed ja korjekonveieri koostamine ning lisaöödad, meetaimed, kasvukohad ja nende kasvunõuded;
10. mesilaste haigused ja kahjurid, proovide võtmine, ennetamine ja ravi, sh mahemesinduses;
11. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
12. mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded mahetootmises; mahepõllumajandusliku mesinduse eeskirjad sh korjema vastavus mahemesinduse nõuetele;
13. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh toidu käitlemist reguleerivad õigusaktid ning mahetootmist reguleerivad õigusaktid, tavamesila ümberorganiseerimine mahemesilaks: ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest, ökoote märgistamise nõuded; ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;
14. mesindusliku tootmise majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid ja toetusmeetmed;
15. turud, turundamine, turustamine.

Metsandus

B.2.25 Metsanduse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised metsandusest:

1. metsakasvatuse alused, metsabioloogia;
2. metsataimede kasvatamise alused;
3. metsa uuendamise ja uuenemise põhimõtted, sh uuendamise tehnoloogiad, maapinna mineraliseerimise vajaduse hindamine, taimede valik, kultuuride hooldamine;
4. raieliigid, nende kavandamise põhimõtted ja raietehnoloogiad, sh puude valik, kasutatavad seadmed ja masinad;
5. topograafia põhimõtted, GPS seadmete ja kaartide kasutamise põhimõtted;
6. kaitstavate metsade majandamine: kaitstavatel aladel olevate metsade majandamise võimalused, raied, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, vääriselupaigad, Natura alad;
7. kasvava metsa mahu ja väärtuse hindamise põhimõtted;

8. metsamaterjali mahu määramise ja väärtuse hindamise põhimõtted: virn- ja ümarametsamaterjali ning hakkpuidu (võsa, raidmed) mõõtmine, koefitsiendid;
9. metsakaitse põhimõtted, sh tuntumad kahjurid ja kahjustused, kahjurite tõrje, kahjustuste ennetamine ja likvideerimine;
10. pärandkultuuri olemus ja metsade majandamise võimalused pärandkultuuri aladel;
11. metsaga seotud tehingute maksustamise põhimõtted: maksud, nende arvestamine ja deklareerimine, maksuteatiste esitamine;
12. looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise põhimõtted;
13. metsakõrvalkasutuse alused, sh jahindus ja puhkemajandus;
14. metsatöödest ja tehnoloogiatest tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus), töötervishoid ja tööohutus ergonoomilised töövõtted;
15. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed;
16. ettevõtlusvormid, toetusmeetmed, arvestuse pidamise põhimõtted toodetud ja/või töödeldud toodete ning saaduste kohta;
17. turustamine, sh turu olukord;
18. metsamajanduslike tööde korraldamise ja organiseerimise põhimõtted.

Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemine

B.2.26 Toiduainete (aia-, põllu- ja metsasaaduste ning jookide, kala-, liha-, pagari- või piimatoodete) väiketöötlemise valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetoos

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. koostab tehnoloogilised arvutused ja skeemid;
2. nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, sh toiduainete tööstusliku tootmise planeerimisel.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised toidu tootmisest, vastavalt valitud toidugrupile:

1. toiduainete töötlemise tehnoloogilised protsessid;
2. toodangu töötlemiseks kasutatavate seadmete tüübid ja tehnoloogiad; tehnoloogiliste seadmete ehitus ja tööpõhimõtted;
3. toodete valmistamiseks kasutatava tooraine ja materjalide koostis ning omadused, sh mahetöötlemises lubatud toidu lisa- ja abiained ning muud tooted;
4. kvaliteedinõuded toorainele, tehnoloogilistele protsessidele ja valmistoodetele, sh mahepõllumajandustoodete töötlemise nõuded;
5. toiduainete töötlemise tooraine, tehnoloogilise protsessi ja valmistoote mikrobioloogia;
6. tehnoloogilised mõõtmised ja laboratoorsed analüüsid; sensoorne analüüs;
7. tehnoloogilise protsessi juhtimine ja kontrollimine;
8. toidutoodete valmistamise käigus toimuvad biokeemilised ja füüsikalised-keemilised protsessid;
9. tehnoloogiliste arvutuste teostamise ja skeemide, jooniste ning aruannete koostamise põhimõtted;
10. toodete pakendamise-, säilitamise- ja transpordinõuded;
11. toiduainetööstuses kasutatavad pakkematerjalid ja pakendid;
12. tootearenduse põhimõtted;
13. enesekontrollisüsteemi loomine ja haldamine (HACCP);
14. hügieeninõuded ja toiduohutus käitlemisel, tootmishügieeni nõuded, pesemis- ja desinfitseerimisvahendite liigid ning pesemis- ja desinfitseerimismeetodid;
15. töökeskkonna ohutuse nõuded (tööohutus, töötervishoid, esmaabi, keskkonnakaitse, jäätmekäitlus);
16. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh mahepõllumajandust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest;
17. majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, omahinna kalkulatsioon, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;

18. turud, turundamine ja turustamine.

Kompetentsi "Toiduainete (aia-, põllu- ja metsasaaduste ning jookide, kala-, liha-, pagari- või piimatoodete) väiketöötlemise valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös" tõendamise on vajalik järgmistel spetsialiseerumistel:
 Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemine
 Jookide väiketöötlemine
 Kalatoodete väiketöötlemine
 Lihatoodete väiketöötlemine
 Pagaritoodete väiketöötlemine
 Piimatoodete väiketöötlemine

Vesiviljelus

B.2.32 Vesiviljeluse valdkonna teadmiste kasutamine nõuandetöös

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Nõustab strateegilise äriplaani koostamist, lähtudes kliendi vajadustest ja turu nõudlusest.

Üldised teoreetilised ja/või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised vesiviljelusest:

1. veeorganismide bioloogia, süstemaatika, anatoomia ja füsioloogia;
2. kalade ja vähkide kasvukeskkonna parameetrid ja selle hoidmise põhimõtted (sh kaladele olulised veekvaliteedi näitajad ja veeproovide laboratoorse analüüsi tulemused kala- ja vähikasvatuse seisukohalt);
3. vesiviljeluse tehnoloogia võimalused ja toimimise põhimõtted (ekstensiivne vesiviljeluse tehnoloogia, nt vähk, karpkala või intensiivne kalakasvatuse tehnoloogia läbivooluga tiikides ja basseinides või suletud veekorduvkasutuse süsteemiga kasvandustes ning sumpades);
4. kalade söötmise alused;
5. erinevate kalaliikide paljundamismeetodid;
6. eluskala ja -vähi käitlemise (sh kogumine, sorteerimine, transport) ning kala esmatöötlemise (sh uimastamine, surmamine, rookimine) viisid ja põhimõtted;
7. tehnoloogilised seadmed vesiviljeluses ning nende kasutamine ja hooldamine;
8. vesiviljelusettevõtetes sagedamini esinevad kala- ja vähahaigused, nende ennetamise ja ravivõimalused ning bioturvalisuse nõuded;
9. merevetikate kasvatamise põhimõtted (sh mahepõllumajanduslik tootmine);
10. kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ning olukorrapõhised seosed, sh veeseadus, keskkonnatasude seadus, kalaturukorralduse seadus, loomatauditõrjeseadus, toetused, toidu valdkonda reguleeriv õigusraamistik jne;
11. mahepõllumajandusliku vesiviljeluse korraldamine, sh päritolu (sugukari), kasvatamine; tõuaretus; söötmine ja söödad; haiguste ennetamise ja veterinaarravi ning tootmishoonete ja -rajatiste hooldus;
12. tootmise planeerimise alused, sh äriplaani koostamine, majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) ja toodete turustamine.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.33 Konsulendi kutset läbiv kompetents

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. järgib konsulendi kutse-eetikat (lisa 1) ja kehtivaid õigusakte nii sõnas kui teos;
2. teab nõustamismeetodeid ja kasutab neid oma töös, arvestades kliendi eripära;
3. kasutab digivahendeid; leiab vajalikku infot elektroonilistest andmebaasidest, koostab tekste, arvutustabeleid ja esitlusi;
4. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1 (lisa 3);
5. loob head suhted klientide ja kolleegidega; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi;
6. räägib ja esitab kirjaliku teabe selgelt ja kliendile arusaadavalt;
7. kohandub meeskonnaga, toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist;

8. teab ja kasutab kaasaegseid erialaseid seadmeid, tehnoloogiat ja tarkvara.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-17122017-03/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Ann Riisenberg, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Leho Verk, Maaelu Edendamise Sihtasutus Merry Aart, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Ülar Loolaid, Eesti Konsulentide Ühing Ülle Läll, SA Erametsakeskus Maret Prits, Eesti Maaülikool Hanna Kreen, Maaeluministerium Ene Sarapuu, MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant Rutt Tõnurist, Maamajanduse Infokeskus
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.12.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	16.12.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2132 Põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse nõuandjad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Rural Advisor, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1	Konsulendi kutse-eesitika
Lisa 2	Kutsealaga seotud mõisted
Lisa 3	Keelte oskustasemetete kirjeldused